

Paasexcursie 3 tot en met 6 april 2015: Bekken van Parijs, Champagne!

Henri Moelard¹

Deelnemers: Robert en Anne-Marie Marquet, Klaas Nijholt en Joke, Josine Voogt met zoon Torben, Johny Laporte, Martin Cadée, Marijke en Henri Moelard.

Excursieleiding: Victor van Hinsbergh.

Vorbereiding: Victor van Hinsbergh en Stef Mermuys.

Foto's: Martin Cadée en Henri Moelard.

Soortnamen volgens Virtual Scientific Collection of French Tertiary Fossils (www.somali.asso.fr/fossils/biotaxis.php)

Systeem Periode	Serie Tijdvak	Etage Tijdsnede	Lokale onderverdeling	Ouderdom (Ma)
Paleogeen	Eoceen	Lutetien		41,3 - 47,8
		Ypresien	Cuisien	47,8 - (53)
			Sparnacien	(53) - 56,0
	Paleoceen	Thanetien		56,0 - 59,2

De Paasexcursie brengt ons dit jaar naar de omgeving van Reims. Het merendeel van de groep verblijft in hotel Première Classe in Epemany; lekker centraal voor de plekken die we bezoeken.

We ontmoeten elkaar op vrijdagmiddag aan de bosrand bij Fleury-la-Rivière. Het miezert een beetje. Marijke en ik hadden hier een aantal jaren geleden al eens eerder gezocht, en de basis van mijn verzameling Bekken van Parijs komt hier vandaan. De 'gaten' in het bos leveren altijd leuke vondsten uit het Lutetien op. Robert staat in zo'n diep gat naar de dwarsdoorsnede van een *Campanile* te kijken, onder in de steile wand van misschien wel vijf meter hoog. Daar valt niets aan te beginnen. Terwijl Marijke gaat struinen naar losliggende schelpen zoek ik ook een gat op om wat te graven en zeven. Diverse schelpen komen te voorschijn; de grovere gaan in doosjes en zakjes, wat op de fijnere zeef blijft liggen gaat in een grote zak om thuis uit te pluizen. Wat door die fijnere zeef

gaat, daar gaat ook nog wat van mee, voor het hele kleine grut. Later verkas ik naar de punt van het bos; daar rolt nog even een flinke (7,5 cm) *Eopsephaea muricina* (Lamarck, 1802) uit de wand. Ondertussen is het na zevenen; time flies... Hoog tijd om het hotel op te zoeken.

Zaterdag: Na ook Josine en Torben verwelkomd te hebben begeven we ons naar Cauroy-lès-Hermonville. De oude groeve is niet meer in gebruik, maar langs de weg erin hebben verzamelaars gaten gegraven waar schelpen uit het Thanetien te vinden zijn. "Haaientanden zijn mij van hier niet bekend" zei Victor op Torben's vraag... maar nog geen twee minuten later had Torben er een gevonden! Er werden er die ochtend nóg een paar gevonden. Verder ook heel veel kleine schelpjes in het zand, vooral kleine oestertjes. Dan blijkt ook de fantastische service van Victor en Martin: ze graven een gat tot de juiste laag en vullen daarvan onze emmers of zakken; top! Hier zitten grotere schelpen in, maar het is allemaal heel erg kwetsbaar. Eerst heel goed laten drogen om dan heel voorzichtig met een kwastje de schelpen bloot te leggen. Er zitten in ieder geval flinke *Natica*'s (*Ampullina* blijkt later) in en ik zie ook al een *Cypraea*. Een flinke klus voor thuis dus.

Hierna splitst de groep zich; de ene helft gaat haaientanden zoeken in een groeve bij Muizon, en de andere gaat naar Pourcy. Onderweg in de leuke Franse dorpjes veel witte en rose *Primula*'s in de berm. Buiten de bebouwing ook nog eens géle sleutelbloemen.

Bij Pourcy lag in het Sparnacien (vroeg Ypresien) een kustgebied met mogelijk mangroven of zo. Toestemming vragen aan de eigenaar om hier te mogen graven lukt niet, dus we zoeken even oppervlakkig. Nou ja, zoeken.. er liggen veel spitshoorns (*Cerithiidae*, *Potamididae*) voor het oprapen.

Striatolamia striata (Winkler 1874),
Cauroy-lès-Hermonville. (h = 1,8 cm)

Ruitjespatroon op *Neritoplica subornata* (d'Orbigny, 1850),
Cauroy-lès-Hermonville. (h = 9 mm)

Aporrhais analoga (Deshayes, 1865),
Cauroy-lès-Hermonville. (h = 1,6 cm)

Onderweg naar het hotel stop ik even om een foto van Fleury-la-Rivière te maken, omdat de zon er een beetje door komt. In een verhoging langs de bosrand zo maar wat schelpen, met opvallend veel *Venericardia*'s.

Zondag: We beginnen vandaag in het zoetwatermilieu uit het Cuisien (laat Ypresien), aan de Rue de la Libération net buiten Chavot-Courcourt. Hier zien we in de wand hele pak-

ken met zoetwatermosselen (*Unio*). Het zit allemaal stijf op elkaar gepakt en de schelpen zijn erg breekbaar. Maar wat brokken losgewrikt om thuis voorzichtig uit te pluizen. We vinden ook stukken van kokers van paalwormen (*Teredina*). Hier blijkt weer dat iemand met andere interesses met een andere blik kijkt en dan vaak ook andere dingen vindt: het is Torben weer die een flinke tand vindt; naar later blijkt een kies van een tapir.

Als de groep vertrekt naar de volgende stop blijven Josine en Torben achter; hun interesse ligt meer bij tanden dan bij schelpen. Ze vinden nog een paar tanden, waaronder een krokodillentand.

We rijden een klein stukje en steken de Marne over naar Venteuil, waar we een steile wand bekijken waar een duidelijke overgang van het Cuisien (grijs) naar het Lutetien (geel) te zien is. Een stukje verderop waar de wand veel lager is, en dus niet zo gevaarlijk, zien we van dichtbij een dubbele breuk in deze overgang. In het geel van het Lutetien zitten duidelijk schelpen. Iemand heeft hier al staan hakken..

Dan gaan we tussen de wijngaarden door richting Fleury-la-Rivière. Halverwege stoppen we even bij een helling met een mooi uitzicht op Damery en de Marne. Hier wijst Victor een plek op de helling aan waar schelpen te vinden zijn. We houden het beschaafd en rapen alleen maar. Deze laag is wat hoger in het Lutetien waar net even wat andere

Hoorn des overvloeds? *Ampullina semipatula* (Deshayes, 1864), Cauroy-lès-Hermonville, met inhoud. (h = 3,3 cm)

soorten te vinden zijn dan in het bos bij Fleury-la-Rivière, zoals *Bayania lactea* (Bruguière, 1789), *Serratocerithium serratum* (Bruguière, 1792) en enkele *Scutum* soorten.

Na hier nog even geluncht te hebben, rijden we door naar Fleury-la-Rivière waar we weer in het bos gaan zoeken. We lopen eerst wat verder het bos in. Op diverse plekken hebben beesten (konijnen, vossen of dassen?) flinke hopen gegraven en in het uitgeworpen zand liggen schelpen voor het oprapen, waaronder veel *Athleta spinosus* (Linnaeus, 1758). Daarna weer graven en zeven bij de bekende gaten. Het wordt weer laat..

Maandag: Na het ontbijt nemen we afscheid; de meesten gaan direct huiswaarts, terwijl sommigen nog even ergens gaan zoeken. Wij, Marijke en ik, gaan nog even naar Fleury-la-Rivière. Ik heb bij het voorbijrijden al een paar keer een hel-linkje tussen de wijngaarden gezien dat me uitnodigde. En inderdaad, ook hier liggen vele schelpen voor het oprapen. Dit is ook weer wat hoger in het profiel, met onder andere diverse Batillariidae, Potamididae en Turritellidae. Wat verderop in de helling weer hopen waar schelpen uitgeworpen zijn. Bij één van de hogere - ik moet even klimmen tussen het struikgewas - zie ik een grote hoorn liggen: een mooie *Plejona mitrata* (Deshayes, 1835) van acht centimeter!

Thuis blijkt al gauw dat in één van die grotere gastropoden nog een verrassing zit: een *Belosaepia*, een rostrum met stukje schulp van een inktvisje (zie ook pag. 184-187 van Staringia 13).

Dan wordt het echt tijd om op huis aan te gaan. Frankrijk is weer een stuk lichter geworden...

Met dank aan de excursieleiding voor de prima verzorging, hulp en vele nuttige tips.

¹Henri Moelard, e-mail:
henri.moelard@ziggo.nl

Belosaepia sepioidea (de Blainville, 1825), Fleury-la-Rivière.
(h = 7 mm)

Plejona mitrata (Deshayes, 1835), Fleury-la-Rivière.
(h = 8 cm)

